

วัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ประติมากรรม Materials Used in Creating Sculptures

ภาณุ อุดมเพทยกุล (Panu Udompethaikool)*

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการนำเสนอตัวอย่างผลงานประติมากรรมจำนวน 8 ชิ้น และการสัมภาษณ์ประติมากรเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม ซึ่งผู้เขียนจะไม่กล่าวถึงรายละเอียดทางด้านคุณสมบัติของวัสดุ หากแต่ประติมากรจะเป็นผู้ถ่ายทอดถึงคุณสมบัติ รวมถึงการใช้งานวัสดุต่างๆ เหล่านั้น โดยได้อธิบายผ่านทางแนวความคิดหรือจากขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงาน และผู้เขียนได้แบ่งกลุ่มผลงานประติมากรรมออกเป็นชนิดของวัสดุ เพื่อความสะดวกในการเทียบเคียงแนวความคิดของประติมากรที่ใช้วัสดุชนิดเดียวกันในการสร้างสรรค์ผลงาน

ซึ่งได้เลือกสรรผลงานประติมากรรมที่สร้างขึ้นด้วยวัสดุที่ต่างชนิดกัน และประติมากรที่มีวัยแตกต่างกัน เพื่อให้สามารถเห็นมุมมองทางความคิดสร้างสรรค์อันหลากหลายเหล่านั้นได้ โดยผู้เขียนได้เปรียบเทียบถึงความหลากหลายของวัสดุที่ปรากฏให้เห็นในงานประติมากรรมกับธรรมชาติของ “คน” ที่ต่างก็มีความแตกต่างกันในที่มา ต่างที่ประสบการณ์ต่างกระบวนการในการเรียนรู้ รวมถึงมีทัศนคติที่ต่างกันไป จึงส่งผลให้ธรรมชาติในการสร้างสรรค์นั้นเกิดความเฉพาะตน แตกต่าง และหลากหลายกันออกไป ทั้งในด้านของรูปทรง กระบวนการ กลวิธี รวมถึงวัสดุต่างๆ ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม

Abstract

This article presents 8 sample pieces of sculpture and interviews with sculptors about the materials used in creating sculptures. Hereby, I shall not discuss in details about the characteristics of each material. However, the sculptors shall instruct all information, as well as the use of the materials, through the ideas/concepts or methods used in creating their artworks. In addition, I have categorized sculptural works into types of materials used, so that the comparison ideas/concepts of the artists who used the same material will be easy to understand.

In order to have alternative perspectives on creative ideas, the selection of sculptures created with different materials and sculptors with different age has been done in this study. I also have compared the difference of materials appeared in sculptural art works, specifically those related to the nature of “Human Being” that has diversity in terms of origin, experience, learning process, as well as the different attitudes. As a result, the nature of creating artwork creates the individuality, difference and diversity, as well as the shapes, processes, methods, and the materials used in creating sculptures.

คำสำคัญ : วัสดุ, การสร้างสรรค์ประติมากรรม

Keyword : Material, Creating Sculpture

* อาจารย์ประจำสายวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่านผู้อ่านเคยตั้งข้อสังเกต หรือสงสัยบ้างไหมว่า เหตุใดผลงานประติมากรรมชิ้นหนึ่งๆ จึงได้มีการใช้รูปทรง และการใช้วัสดุในการสร้างสรรค์ที่ต่างชนิดกัน และถึงแม้ว่าประติมากรต่างมีแนวความคิดที่คล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันแล้วก็ตาม การสร้างสรรค์ผลงานก็ยังคงแตกต่างกันทั้งรูปทรง และวัสดุที่ใช้ก็แตกต่างกัน นี้อาจเป็นเพราะประติมากรแต่ละท่านมีพื้นเพที่มาจากประสบการณ์ มีกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงมีทัศนคติที่แตกต่างกัน จึงเท่ากับว่าการดำเนินชีวิตได้ส่งผลให้การแสดงออกเฉพาะตนนั้นมีความแตกต่างกันออกไป

ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนจะได้ยกตัวอย่างผลงานประติมากรรม รวมถึงการสัมภาษณ์ประติมากรผู้สร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้เกิดความรู้, ความเข้าใจต่อการใช้วัสดุในการสร้างสรรค์ของประติมากรมากยิ่งขึ้น โดยประเด็นในการสัมภาษณ์จะมีดังนี้ กระบวนการสร้างสรรค์ ที่มาจากแรงบันดาลใจ แนวความคิดทั้งที่ปรากฏในสูจิบัตรนิทรรศการ และส่วนที่ประติมากรต้องการอธิบายเพิ่มเติม การเลือกใช้วัสดุ ปัญหาในการสร้างสรรค์ เคยสร้างสรรค์หรือปฏิบัติงานด้วยวัสดุอื่นมาก่อนหน้านี้หรือไม่ เหตุใดถึงเกิดการเปลี่ยนแปลงในการเลือกใช้วัสดุของตน และสุดท้ายคือการสรุปผลจากการสัมภาษณ์โดยผู้เขียน อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงในเหตุปัจจัยต่างๆ สำหรับการเลือกใช้ “วัสดุ” ชนิดนั้น ๆ ของประติมากร (โดยภาพและรายละเอียดของผลงานทุกชิ้นจะอยู่ที่ภาคผนวก)

วัสดุ : ปูน

อุดงค์ สุขเกษม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 ก.ค. 2554)

อุดงค์ สุขเกษม “เดียดาย” หล่อซีเมนต์.

200 x 76 ซม.

รางวัลที่ 3 การประกวดประติมากรรมติดตั้ง
ณ ธนาคารกรุงไทย (ธนาคารกรุงไทย. 2546)

แนวความคิด : ข้าพเจ้าได้นำตนเองไปยึดติดกับสังคมที่ต้องเป็นไปตามแรงกระทำของสภาวะแวดล้อมรอบตัว บางสิ่งบางอย่างที่อยากทำไม่สามารถทำได้ การแสดงออกเป็นไปอย่างจำกัด (ธนาคารกรุงไทย, 2546)

จากการสัมภาษณ์ : “เดียดาย” นี้เป็นสภาวะของตัวเรา เหมือนกับว่าคนที่อยู่ในสภาวะแบบเราจะสามารถเข้าใจได้เหมือนชีวิตเราตาย เราทำงานแล้วกลับบ้าน เราใช้ชีวิตแบบซ้ำๆ จึงทำให้การสร้างสรรค์ของเราโดนบีบ ทำให้เราเหมือนหุ่นยนต์ โดยได้นำรูปทรงมาจากม้าโยกหรือเก้าอี้โยก และรู้สึกว่ามันขยับด้วยตัวเองไม่ได้ มันต้องเกิดจากแรงของคนอื่นเข้าไปกระทำ ก็เลยลดทอนตัวเราไปผสมกับม้าโยก ซึ่งเหมือนกับสภาวะของเราตอนนั้นที่เวลาจะขยับทุกครั้ง และเมื่อผู้ชมไปโดนผลงาน มันจะเกิดการเคลื่อนไหว ซึ่งสัมพันธ์กับคนดู และจะสัมพันธ์กับแนวความคิดที่ต้องเป็นไปตามสภาวะของสังคม

ปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งซีเมนต์นั้นเหมือนจะหล่อได้ง่าย แต่ที่จริงแล้วยาก และน้ำหนักของปูนจะมาก แก้ปัญหาด้วยวิธีการหล่อให้กลวงซึ่งมีความยาก และกลัวเวลาเคลื่อนย้ายผลงานจะทำให้เกิดการชำรุด ซึ่งก่อนหน้านี้ปกติจะทำเป็นปูนปลาสเตอร์ โดยคำนึงถึงตัวผิวของวัสดุเป็นหลัก วัสดุไม่ใช่หลักในตัวงาน งานของเราพูดถึงปริมาตรและรูปทรง โดยที่วัสดุจะเป็นอะไรก็ได้ แต่ชิ้นนี้ตั้งใจให้เป็นซีเมนต์เพราะว่าต้องการให้วัสดุทำงาน คือให้ซีเมนต์แทนความรู้สึกของของแข็ง ไม่มีชีวิต กระด้าง หนัก อึ้ง เป็นความไม่มีค่า ซีเมนต์จะให้ความรู้สึกที่ไม่มีชีวิต คำตอบก็คือซีเมนต์เท่านั้น

ผู้เขียนสรุป : ตามปกติประติมากรจะมีการกำหนดแนวความคิด, เนื้อหาก่อน โดยคำนึงถึงในด้านของปริมาตรกับรูปทรง และจะใช้วัสดุปูนปลาสเตอร์เป็นหลัก แต่ในการสร้างสรรค์ผลงาน “เดียดาย” นี้ ประติมากรใช้รูปทรงมาจากม้าโยกหรือเก้าอี้โยก เพราะรู้สึกว่ามันไม่สามารถขยับด้วยตัวเองได้ต้องเกิดจากแรงกระทำของคนอื่น อันเป็นสภาวะที่เหมือนถูกกระทำจากสังคมภายนอกที่มีต่อตนเอง จึงต้องการให้เกิดความรู้สึกที่ตัน หนัก อึ้ง ดูไม่มีชีวิต กระด้าง ไม่มีค่า ซึ่งประติมากรเห็นว่าคุณสมบัติของซีเมนต์

สามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าวของเขาได้

ลูกปลิว จันทรพุดชา (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 ก.ย. 2554)

ลูกปลิว จันทรพุดชา “สอนเจ้าเรียนเขียนอ่าน”
รางวัลชนะเลิศ ศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5
พุทธศักราช 2548 (บริษัททีพีโอ โพลีน. 2548)

แนวความคิด : พ่อเป็นครูของลูกตลอดทั้งชีวิต การเติบโตของลูกจะมีคำสอนของพ่อที่เป็นแสงสว่างคอยนำทางลูกไปสู่ความสำเร็จ (บริษัททีพีโอ โพลีน. 2548)

จากการสัมภาษณ์ : แรงบันดาลใจมาจากหัวข้อ “พ่อของแผ่นดิน” ซึ่งเกี่ยวกับในหลวง เปรียบเหมือนพ่อคนหนึ่งที่อยู่สูงที่สุด และเป็นพ่อของทุกคน แล้วเอาคำว่า “พ่อ” นี้มาตีโจทย์ และทำความรู้สึกของงานให้ใกล้ตัวเรามากที่สุด จึงกลับมาเปรียบเทียบกับพ่อของตัวเอง และจำได้ว่าในตอนที่พ่อก็สอนเรามาทุกอย่าง คือไม่ใช่แค่เรื่องสอนหนังสือ แต่ท่านสอนเรื่องการเติบโต ชีวิตความเป็นอยู่ และการใช้ชีวิต

ปัญหาของวัสดุในการปฏิบัติงานมีมากในขั้นนี้ และเทคนิคที่ใช้เป็นปูนซีเมนต์ ซึ่งต่างจากปูนปลาสเตอร์ เพราะปูนซีเมนต์จะเซตตัวและแห้งช้ามาก ใช้เวลาในการหล่อแต่ละชิ้นและทำโครงสร้างเหล็กภายในนานมาก ถ้าไม่มีความชำนาญทางเทคนิค รูปทรงก็อาจจะออกมาไม่ค่อยดีเหมือนกัน บางทีอาจจะแตก ต้องมีการคลุมผ้าเอาไว้ไม่ได้เปิดออกมาเลย เป็นวิธีการหล่อเทคนิคซีเมนต์ทั่วไป แต่ที่ใช้เนื่องจากเป็นโครงการประกวดปูนปั้น และหัวข้อกำหนดให้ใช้เทคนิคปูนซีเมนต์ ส่งผลในเรื่องการเปิดกว้างทางความคิดใหม่ๆ เพราะทุกครั้งที่เราทำงานศิลปะ และต้องการทดลองกระบวนการที่เป็นเทคนิค

ใหม่ เราจะได้เรียนรู้ถึงกระบวนการทำงานที่เหมาะสมกับชิ้นงานในรูปแบบต่าง ๆ

ผู้เขียนสรุป : ประติมากรไม่ได้เป็นผู้กำหนดแนวความคิดหลัก รวมถึงการเลือกใช้วัสดุเอง เนื่องจากเป็นข้อกำหนดของการประกวดฯ ซึ่งประติมากรเห็นว่าเป็น “การเปิดกว้าง” ทางความคิดใหม่ ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดการทดลอง, เรียนรู้ถึงกระบวนการทำงานที่ต่างออกไปจากที่เคยได้ปฏิบัติอยู่

วัสดุ : ไฟเบอร์กลาส

กิตติเมธิ พิธิพัฒน์เดชาร (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 ก.ค. 2554)

กิตติเมธิ พิธิพัฒน์เดชาร “สภาวะความขัดแย้ง”

ไฟเบอร์กลาส. 180 x 200 x 190 ซม.

รางวัลประกาศนียบัตรเกียรติคุณอันดับ 2

เหรียญเงิน ประเภทประติมากรรม

การแสดงผลงานศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 56

(มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552)

แนวความคิด : สภาวะความขัดแย้งภายใน ที่มีจิตเป็นตัวกำหนดทำให้ส่งผลถึงอารมณ์และพฤติกรรม ความขัดแย้งทำให้อารมณ์ผัดผวนผันแปร เกิดเป็นแรงกดดัน ภายใต้จิตใต้สำนึกและเกิดเป็นแรงผลักดันที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ข้าพเจ้าต้องการสื่อถึงความขัดแย้งภายในตัวเอง อันเนื่องมาจากการแบ่งแยกทางความคิด และแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก เช่น อากัปกริยา สีหน้า ท่าทางต่าง ๆ ที่ผัดผวน จึงนำมาเป็นแนวความคิด เพื่อสร้างสรรค์งานประติมากรรม (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552)

จากการสัมภาษณ์ : โดยหลัก ๆ คือ ผลกระทบจากสิ่งรอบข้างต่าง ๆ ที่เข้ามาสู่ตัวผม ซึ่งผมใช้อาการเกร็งหลายๆ อย่างนี้แทนความรู้สึก, สภาพจิตใจที่รู้สึกกดดันจากสภาพสังคม เป็นการสื่อสารให้ง่าย คือใช้อาการเกร็งจิกของเท้ากับของมือ เป็นพฤติกรรมจากภายในให้รู้สึกถึงการดิ้นรน การยืนหยัดสู้อยู่

ผมใช้สีของวัสดุมาแทนค่าความขัดแย้งในตัวผลงาน โดยใช้การหล่อไฟเบอร์กลาสผสมผงอิฐกับผงเหล็ก ซึ่งการหล่อจะยากกว่าการหล่อไฟเบอร์กลาสธรรมดา คือ ตรงบริเวณรอยตะเข็บของแม่พิมพ์ จะตกแต่งรอยตะเข็บด้วยการเป่าแบบธรรมดาไม่ได้ เนื่องจากจะทำให้เกิดพื้นผิวที่ไม่ประสานกลมกลืนกัน โดยก่อนหน้านี้เคยสร้างสรรค์ผลงานจากวัสดุอื่น ซึ่งจะเป็นการผสมผสานรวม ๆ กันหลาย ๆ อย่าง แล้วทดลองดู ก็มีใช้แผ่นหนังเหล็ก ปูนปลาสเตอร์ ปูนซีเมนต์ และอีกหลายๆ อย่าง ซึ่งมีแนวความคิดเป็นเรื่องทางสังคมที่ใช้ตัวผมเป็นสื่อ ส่วนในอนาคตอยากทดลองใช้เหล็ก หรือจะเป็นวัสดุผสมก็ได้

ผู้เขียนสรุป : ประติมากรได้กำหนดโครงสร้างทางความคิดขึ้นแล้วจึงสร้างสรรค์รูปทรงจากรูปทรงของมนุษย์ให้มีลักษณะเป็นเส้นเฉียงที่ตัดกัน สลับกันไปมา และใช้อาการเกร็งจิกของอวัยวะต่างๆ เช่นเท้ากับมือให้รู้สึกถึงการดิ้นรน การยืนหยัดสู้ ซึ่งได้เลือกใช้คุณสมบัติของสีจากวัสดุคืออิฐและเหล็กที่มีความแตกต่างกัน เพื่อสื่อแสดงถึงสภาวะจิตใจได้สำนึกที่เกิดความกดดัน และความขัดแย้งภายในของตน

ภาพรวมของรูปทรงภายในผลงานเป็นเส้นเฉียงและตัดกัน ได้ก่อให้เกิดจุดเชื่อมต่อที่หมิ่นเหม่เปราะบาง โดยเฉพาะในบริเวณส่วนฐานของผลงานที่รองรับน้ำหนักทั้งหมดนั้นจะต้องใช้วัสดุที่ค่อนข้างเบาและแข็งแรงมาก ซึ่งคุณสมบัติของไฟเบอร์กลาสนั้นเป็นวัสดุที่เมื่อหล่อผลงานเสร็จแล้วจะมีน้ำหนักเบา จึงมีความเหมาะสมกับการดำเนินงานในลักษณะนี้ กล่าวคือเป็นรูปทรงที่เสี่ยงต่อการแตกหัก หากใช้วัสดุอื่นในการหล่อชิ้นงาน หรือรูปทรงที่มีลักษณะผืนแรงโน้มถ่วงของโลก

วัสดุ : โลหะ (บรอนซ์)

วิชัย ลิขิตรัตน์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 ส.ค. 2554)

วิชัย ลิขิตรัตน์ **“หยุต”** หล่อบรอนซ์, 40 x 20 x 50 ซม.

นิทรรศการประติมากรรม : บูชาครู

(วิชัย ลิขิตรัตน์, 2550)

จากการสัมภาษณ์ : แนวความคิดของผลงาน “หยุต” ขึ้นนี้มาจากกลุ่มตาสีบันทำลายพระพุทธรูปในประเทศอัฟกานิสถานเมื่อปี 2544 แล้วเกิดความเศร้าใจและสลดใจที่ว่า มนุษย์ทำไมมาทำลายสิ่งที่เคารพนับถือของคนพุทธ สะเทือนใจมาก เกิดเป็นแรงบันดาลใจ จึงสื่อด้วยพระพุทธรูปในปางห้ามสมุทร มีสองพระหัตถ์ยกเพื่อห้ามมนุษย์ซึ่งขาดศีล 5 ก็จะทำลายทุกอย่าง ต้องหยุดอธรรม ความหลงผิดเหล่านี้ โดยจินตนาการขึ้นมา สร้างเป็นรูปทรงใหม่

การเลือกใช้วัสดุบรอนซ์ ในความรู้สึกของประติมากร คือสิ่งที่มีค่า ตั้งแต่โบราณกาล เช่น การหล่อพระพุทธรูป การสร้างรูปเคารพ วัสดุที่เป็นบรอนซ์มันสื่อได้ เพราะมีทั้งสนิมเขียว มีความแข็งแกร่ง ความเป็นเนื้อลักษณะพิเศษ มีค่าในแง่ของศิลปะ จึงทำเป็นบรอนซ์ ส่วนปัญหาในการทำงานไม่ค่อยมี แต่ในกรณีนี้ปัญหาจะอยู่ที่ช่างหล่อว่าจะทำตามแบบให้ได้ตามที่เรากำลังต้องการหรือไม่ ต้องเลือกสรรโรงหล่อที่ดีและเชี่ยวชาญ จะได้เกิดปัญหาน้อย ส่วนเทคนิคอื่น ๆ ได้ทำมาหมดแล้ว ทั้งงานแกะสลักหิน ไม้ ปั้นหล่อปูนปลาสเตอร์ บรอนซ์ ไฟเบอร์กลาส และเชื่อมเหล็ก

งานของผมส่วนมากจะเกี่ยวกับพุทธศาสนา ในเรื่องของจิต วิญญาณ ส่วนในผลงานชิ้นนี้ผมต้องการแสดงออกถึง การสะท้อนให้เห็นความผิดพลาดของมนุษย์ และแสดงออกถึงรูปทรงใหม่ ๆ ทางด้านความคิด เป็นการผสมรูปทรงแบบเรขาคณิต และรูปทรงธรรมชาติ ที่เป็นรูปทรงคน โดยสื่อให้คนดูเข้าใจได้ง่ายขึ้น ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนาต้องมีสื่อให้คนพอรับได้ อีกทั้งหลักธรรมของพระพุทธองค์ มีแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ ใช้เป็นแนวทางในการทำงานศิลปะที่สามารถทำได้แบบไม่หมดส่วนทางด้านวัสดุก็แล้วแต่ว่าจะแสดงอะไร ช่วงเวลาที่เรายากแสดงอะไรที่เป็นสื่อก็ทำไป

ส่วนความคิดเห็นในเรื่องของการเลือกใช้วัสดุต่าง ๆ คือถ้าความคิดมันพัฒนา แทะจะไม่สนใจวัสดุใด ๆ ทั้งสิ้น สนใจความคิดมาก่อน คือ ความบันเทิงใจที่ยังไม่เป็นรูปร่าง แล้วเอาความบันเทิงใจนี้มาวิเคราะห์ หาข้อมูล แล้วเกิดเป็นแนวความคิด สื่อวัสดุมันใช้แทนความคิด จะมาทีหลัง คือ เราต้องใช้จินตนาการสร้างความคิดขึ้นมาก่อน ต้องคิดและบันทึกไปพร้อม ๆ กัน

ผู้เขียนสรุป : ประติมากรได้กำหนดโครงสร้างของรูปทรงจากเนื้อหาเรื่องราวในเชิงสัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนา จากการใช้โครงสร้างรูปทรงของพระพุทธรูปปางห้ามสมุทรผสมกับรูปทรงแบบเรขาคณิต ส่วนในการเลือกวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์นี้ มาจากการนำความบันเทิงใจมาวิเคราะห์ หาข้อมูล แล้วเกิดเป็นแนวความคิด ซึ่งสื่อด้านวัสดุที่ใช้แทนความคิดจะเกิดขึ้นมาทีหลัง โดยได้เลือกใช้ “บรอนซ์” เนื่องจากในความรู้สึกของประติมากร คือ สิ่งที่มีค่าในแง่ของศิลปะมาตั้งแต่สมัยโบราณ เช่น การหล่อพระพุทธรูป การสร้างรูปเคารพ ส่วนในด้านคุณสมบัติทางวัสดุของบรอนซ์ คือ เป็นเนื้อโลหะที่มีลักษณะพิเศษ มีความแข็งแรง และมีสนิมเขียว

วัสดุ : โลหะ (เหล็ก)

บัญชา ควรสมาคม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 ก.ย. 2554)

บัญชา ควรสมาคม “สัญลักษณ์แห่งการเกิด 1” เชื่อมโลหะ. 200 x 160 x 190 ซม.

รางวัลที่ 1 การประกวดประติมากรรมติดตั้ง ณ
ธนาคารกรุงไทย (ธนาคารกรุงไทย, 2546)

แนวความคิด : ช่วงเวลาของการกำเนิดสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในธรรมชาติเปรียบเสมือนสัญลักษณ์แห่งการเริ่มต้นของสรรพสิ่งที่ผลักดันให้ความเป็นไปของวัฏจักรชีวิตดำเนินไปไม่สิ้นสุด อีกทั้งยังเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงสัมพันธ์ภาพอันงดงามระหว่างชีวิตกับชีวิต เพราะการเกิดของสิ่งมีชีวิตหนึ่งจะมีผลต่อการกำเนิดชีวิตอื่น ๆ เสมอ ซึ่งเป็นคุณค่าและความงดงามที่แท้จริงของการมีชีวิต จากความบันเทิงใจดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้นำเอาการเปลี่ยนแปลงภาวะชีวิตของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ คือ แมลงที่มีกระบวนการวิวัฒนาการในวงจรชีวิตมาเป็นตัวแทนของสัญลักษณ์แห่งการเกิด ซึ่งสามารถแสดงรูปทรง ลีลา การเคลื่อนไหว และตัวตน ที่เปี่ยมไปด้วยพลังของชีวิตในการก้าวออกไปสู่โลกภายนอกได้อย่างชัดเจน (ธนาคารกรุงไทย, 2546)

จากการสัมภาษณ์ : รูปแบบของผลงานชิ้นนี้ เป็นกึ่งนามธรรม คือ ใช้รูปทรงที่สามารถดูออกว่าเป็นอะไรคร่าว ๆ และสุดท้ายเอามาจัดองค์ประกอบใหม่ให้เป็นเรื่องความสัมพันธ์ขององค์ประกอบศิลป์ ของเส้นสาย ปริมาตร รูปทรง และพื้นที่ว่าง ซึ่งในเนื้อหานั้นเล่าถึงเรื่องแมลงกำลังวางดักแด้ โดยฟอร์มที่เป็นดักแด้ได้ทำรูปทรงให้สามารถมองทะลุ ไปร่ง บาง และฟอร์มของตัวอ่อนเล่าถึง

ความตึงและแน่น มีปริมาตรที่ชัดเจน ดูแข็งแรง ทำให้แยกเทคนิคออกเป็น 2 ส่วน คือ เหล็กเส้น และเหล็กแผ่นที่ประกอบขึ้นมาด้วยการเชื่อมเป็นหลัก โดยรวมจะมีปัญหาในเรื่องของเวลามากกว่า คือใช้เวลาในการทำงานนานมาก อาจจะเป็นเพราะกำลังหาวิธีการจัดการกับวัสดุว่าจะปรับแบบไหนให้เกิดความพอดี

โดยได้วิธีคิดในการทบทวนเรื่องการทำศิลปะจากการสังเกตธรรมชาติ โดยพยายามหาแนวความคิดที่เกี่ยวกับปรัชญาในการมองธรรมชาติว่ามันสอนอะไรแก่เราบ้างและการเลือกเรียนรู้จากสิ่งมีชีวิตเล็ก ๆ ก็คือครูที่สามารถสอนเรา ส่วนในทางเทคนิคก็สอนให้มีวิริยะ มีความพยายาม มีความอดทนในการทำงาน ซึ่งเวลาสานเหล็กเส้นก็เหมือนการทำสมาธิ ซึ่งอยากให้ผู้ชมนั้นอย่างน้อยสามารถรับรู้ถึงความงาม ในการสร้างประติมากรรมจากแนวทางรูปทรงนิยม เห็นเทคนิคที่เชื่อมโยงแบบสมบูรณ์ ถ้าพิจารณาและเข้าใจเรื่องราวสามารถได้ประเด็นคิดที่จะเห็นมุมมองแบบที่ศิลปินคิดได้

ผลงานในอนาคตนั้นยังเป็นการเชื่อมโยง เป็นงานหล่อบรอนซ์ กับเชื่อมทองเหลือง ซึ่งเป็นงานติดตั้งในพื้นที่ (ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย) เป็นการมองเรื่องธรรมชาติ เรื่อง ความสามัคคี คือ เป็นการทำรังของมดแดงที่กำลังพยายามดิ้นไขไม้เพื่อมาทำรัง ถ้าเป็นที่มาก็เป็นมุมมองเดิม จากการสังเกตวิถีชีวิตเล็ก ๆ ในธรรมชาติที่เกิดขึ้นแล้วจากพวกมด แมลง ผีเสื้อ ซึ่งมันกลับมาสอนอะไรเรา

ผู้เขียนสรุป : ประติมากรได้กำหนดโครงสร้างของรูปทรงจากการมองเนื้อหาเรื่องราวของธรรมชาติ ในช่วงเวลาของการกำเนิดสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ โดยเปรียบเสมือนสัญลักษณ์แห่งการเริ่มต้นของสรรพสิ่งที่ไม่สิ้นสุด และประติมากรได้นำ “แมลง” ที่มีกระบวนการวิวัฒนาการในวงจรชีวิตมาเป็นตัวแทนของสัญลักษณ์แห่งการเกิด แล้วนำมาจัดองค์ประกอบขึ้นใหม่

ประติมากรได้เลือกใช้วัสดุ “เหล็ก” ซึ่งจะมีการเชื่อมโยงเทคนิคในการสร้างรูปทรง กับความหมายทางกายภาพที่ต้องการสื่อสารด้วย เช่น หากต้องการความโปร่งจะใช้เหล็กเส้นนำมาสานกัน ส่วนความทึบตันจะใช้เหล็กแผ่นประกอบแล้วเชื่อมเป็นรูปทรงขึ้นมา อีกทั้งโดยรวมยังต้องการความแข็งแรงของโครงสร้างด้วย

“เหล็ก” จึงเป็นวัสดุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับแนวความคิดและยังสอดคล้องกับการใช้เทคนิคในการจัดการสร้างสรรค์อย่างยิ่ง

ไชยวัฒน์ กุดาพันธ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 ก.ย. 2554)

ไชยวัฒน์ กุดาพันธ์ “ลมหายใจของฉัน”

เชื่อมเหล็ก. 200 x 300 x 400 ซม.

รางวัลประกาศนียบัตรเกียรติคุณอันดับ 2

เหรียญเงิน ประเภทประติมากรรม

การแสดงผลงานแห่งชาติ ครั้งที่ 53

(มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550)

แนวความคิด : ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายอันเป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บโดยมีวัสดุ (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550)

จากการสัมภาษณ์ : คือเป็นแรงบันดาลใจ หรือสิ่งที่สะท้อนใจจากการที่คนในครอบครัวอยู่ดี ๆ ก็เกิดการเจ็บป่วยขึ้นมา เป็นความเจ็บป่วยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมรอบตัวก็เหมือนพวกเราที่ขณะนี้ยังนั่งอยู่ตรงนี้ โดยไม่รู้ตัวว่าเราได้รับอะไร สิ่งใดเข้าไปในร่างกายบ้าง ซึ่งเป็นผลกระทบที่ได้รับกันทุกคน ซึ่งวัสดุที่ใช้ทั้งหมดเป็นโลหะ โดยการใช้การเชื่อม เคาะ ดึงเหล็ก ปัญหาคือเรื่องความหนาที่เหมาะสมของแผ่นเหล็กที่ใช้ คือถ้าใช้แผ่นเหล็กที่หนาก็จะเคาะให้ได้รูปทรงตามที่ต้องการได้ยาก จึงต้องใช้แผ่นเหล็กที่ขนาดบางลง ซึ่งขณะที่เชื่อมจะค่อนข้างยาก มีการทะลุบ้าง แต่ไม่ถือเป็นปัญหามาก เพราะว่าสร้างรูปทรงที่ดูผู้ฟังอยู่แล้ว และรอยเชื่อมที่ทะลุถือเป็นส่วนประกอบหนึ่งของงานได้

จากการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ต้องการให้ผู้ชมเห็นแล้วรู้สึกสะท้อนใจกับผลงาน แล้วกลับไปทบทวนกับตัวเอง ในเรื่องสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเรา ซึ่งโดยก่อนหน้านี้อาจสร้างสรรค์ผลงานจากการใช้เหล็กทอตัดเป็นแวนๆ นำมาเรียงต่อกันแล้วเชื่อมเป็นรูปทรงหัวใจ และมีเหล็กชิ้นปะเข้าไป แต่ขณะนั้นกำลังสนใจในความโปร่ง กำลังทดลองเรซินหรืออะไรที่ใส ๆ และมีอีกหลายอย่างแต่ยังสรุปไม่ได้ ส่วนรูปทรงยังคงเป็นอวัยวะ รูปทรงคนเหมือนเดิม ซึ่งอาจจะเปลี่ยนลักษณะการนำรูปทรงของอวัยวะมาแต่ทำให้ดูมีความอุดมสมบูรณ์เหมือนคนอ้วน ที่อ้วนแล้วแต่ทำไม่ถึงอ้วนโรค เป็นอารมณ์แบบนั้น ขณะที่ตัวมันตั้ง ตั้งแต่มีความพรุนจากลักษณะของพื้นผิวผสมอยู่ด้วย มองภายนอกอาจจะแลดูเต่งตึง แต่พอมองจะเห็นความพรุนที่อยู่ข้างใน เหมือนความอ้วนที่ไม่แข็งแรง

ผู้เขียนสรุป : ประติมากรได้กำหนดโครงสร้างของรูปทรงจากความรู้สึกที่มีต่อผลกระทบด้านมลพิษจากสภาพแวดล้อมต่อร่างกาย โดยได้นำรูปทรงของอวัยวะภายใน เช่น หัวใจ, ปอดมาใช้ในการสร้างสรรค์ ซึ่งวัสดุที่ใช้จะเป็น “เหล็ก” ด้วยการเชื่อม เคาะ ดึง ซึ่งการเชื่อมนั้นจะค่อนข้างยาก เนื่องจากเหล็กแผ่นบางที่นำมาใช้นั้น เมื่อเชื่อมแล้วจะมีการทะลุอยู่บ้าง แต่กลับส่งผลที่สอดคล้องกับแนวความคิดในการสร้างสรรค์ได้ กล่าวคือ ประติมากรต้องการสร้างสรรค์รูปทรงให้เกิดความรู้สึกที่ดูฟูพองจากการถูกกัดกร่อนอยู่แล้ว และรอยเชื่อมที่ทะลุนั้นสามารถเป็นส่วนประกอบหนึ่งของชิ้นงานได้อย่างลงตัว

วัสดุ : หิน

ลูกปลิว จันทร์พุดชา (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 ก.ย. 2554)

ลูกปลิว จันทร์พุดชา “คิดถึง” หินทรายและหินอ่อน.

32 x 34 x 32 ซม.

ประกาศนียบัตรเกียรตินิยมอันดับสอง

การประกวดประติมากรรมของสโมสรโรตารีธนบุรี

พ.ศ.2549 (สโมสรโรตารีธนบุรี, 2549)

แนวความคิด : สัมผัสแห่งความรัก ความผูกพันอันบริสุทธิ์ที่แม่มอบให้แก่ข้าพเจ้าเป็นสัมผัสที่แสนอบอุ่น ปลอดภัย ที่ตราตรึงอยู่ในความรู้สึกคิดถึงของข้าพเจ้าเสมอ (สโมสรโรตารีธนบุรี, 2549)

จากการสัมภาษณ์ : ในงานชิ้นนี้จะมี 2 ชิ้นประกอบกัน คือ มีเราที่เป็นผู้สร้างรูปหนึ่ง และเป็นตัวแทนของแม่ในอีกรูปหนึ่ง แล้วเอา 2 รูปทรงนี้มาประกอบกัน เพื่อเติมเต็มซึ่งกันและกันให้สมบูรณ์ เป็นเรื่องของความคิดถึง ซึ่งรูปทรงมันไม่ได้เกิดมาจากรูปทรงเดียวกัน อย่างเราโตมาและต้องออกจากบ้านมาเรียนหนังสือ ซึ่งมีระยะห่างในการใช้ชีวิตระหว่างแม่กับเรามาโดยตลอด เวลาทำงานก็ได้ใช้ความรู้สึกเรื่องนี้นำมาทำงาน เราพยายามทำความเข้าใจความรู้สึกแบบไหนก็ได้ ที่ให้ทั้งสองความรู้สึกมารวมกัน ซึ่งแต่เดิมตั้งใจให้รอบนอกนั้นคือเรา และข้างในเป็นแม่ เพราะรู้สึกว่แม่มาเติมเต็มให้กับตัวเรามากกว่า

ปัญหาของการแกะสลักหินในช่วงแรก ๆ ซึ่งเป็นช่วงค้นหาเทคนิค ต้องใช้กำลังค่อนข้างมาก และยังไม่ชำนาญด้วย แต่ขอบที่วัสดุสามารถตอบสนองในด้านความรู้สึกกับเราได้ด้วย วัสดุหินทรายมันดูนุ่มนวล และเมื่อทำเสร็จแล้วไม่ต้องมาทำแม่พิมพ์อีกเหมือนอย่างการปั้นหล่อ และด้วยคุณสมบัติของวัสดุและน้ำหนัก ทำให้เราต้องลดขนาดของผลงานลง เพื่อที่จะทำงานคนเดียวได้ ก็กลายมาเป็นงานหิน รู้สึกว่าวัสดุหินมันสามารถตอบสนองในด้านความรู้สึกกับเราได้ เพราะมีความขานุ่มนวล เนียน และผิวที่ให้ความรู้สึกตามแนวความคิดของเราได้

ก่อนหน้านี้เป็นงานปูนปลาสเตอร์ และอยู่ในช่วงทดลองใช้ไฟเบอร์กลาสแต่ทำน้อย เพราะไม่ชอบพื้นผิวของไฟเบอร์กลาส รู้สึกว่าเป็นวัสดุสังเคราะห์ทางเคมีที่พื้นผิวไม่ให้คุณค่าในทางความงามเท่าไร และถ้าทำสเคลือบออกมาไม่สวย จะส่งผลต่อผลงานให้ดูแล้วไม่ค่อยจริงจัง และในอนาคตยังคงสร้างสรรค์ผลงานจากหิน

และผลงาน “คิดถึง” นี้ได้เป็นต้นกำเนิดของการทำงานในปัจจุบัน ซึ่งผลงานจะถูกะทัดรัดและชิ้นไม่ใหญ่มาก ในเทคนิคการแกะหินที่หนักนั้น แต่เวลาได้ทำมีความสุข จากงานที่ออกมาแล้วมันสมบูรณ์ด้วยวัสดุของมัน ก็ส่งผลให้ปัจจุบันนี้ยังคงทำงานแกะสลักหินอยู่

ผู้เขียนสรุป : ประติมากรได้กำหนดโครงสร้างของรูปทรง จากความรู้สึกในความรัก, ความผูกพันที่มีต่อ “แม่” โดยรูปทรงของผลงานนั้นมีเฉพาะส่วนของศีรษะที่มี 2 ชิ้น ประกอบกัน ซึ่งจะเป็นตัวแทนของแม่และตัวประติมากรเอง แล้วนำมาประกอบเข้าด้วยกันให้เป็นรูปทรงเดียวกัน เสมือนเป็นการเติมเต็มซึ่งกันและกันให้สมบูรณ์ และในการผสมผสานความรู้สึกจากทั้งของแม่และของตนเอง ให้มารวมกันนั้น ประติมากรได้เลือกใช้ “หิน” 2 ชนิด คือ หินทรายและหินอ่อน จากคุณสมบัติของหินนั้นมีความแข็ง, แกร่ง และหนักแน่น เมื่อนำมาแกะสลักให้เกิดผลเป็นความนุ่มนวลได้ จะส่งผลทางอารมณ์ให้เกิดพลังความรู้สึกถึงความมั่นคงเพิ่มขึ้น เป็นความรู้สึกนุ่มนวลที่แสดงถึงความหนักแน่น, มั่นคง

โดยที่ประติมากรได้เลือกใช้วัสดุที่ถึงแม้ว่าจะเป็นหินเหมือนกันแต่ต่างชนิดกัน จึงส่งผลทางสายตาต่อผู้ชมให้เกิดการรับรู้ทางอารมณ์ ความรู้สึกที่ต่างกันไป เช่น รูปทรงที่อยู่ภายในเป็นหินอ่อนที่มีความละเอียด นุ่มนวล และให้ความรู้สึกน่าทะนุถนอม กับรูปทรงภายนอกซึ่งใช้หินทรายที่ถึงแม้จะมีลักษณะของปริมาตรและพื้นผิวที่แกะสลักได้อย่างกลมกลึงแล้วก็ตาม แต่ก็แสดงถึงลักษณะของเนื้อหินที่มีความหยาบมากกว่า ส่งผลให้เมื่อชมผลงานในภาพโดยรวมแล้ว เกิดความรู้สึกได้ว่ารูปทรงภายนอกกำลังโอบอุ้ม ดูแล และเฝ้าทะนุถนอมรูปทรงที่อยู่ภายในอย่างหนักแน่นและมั่นคง

วัสดุ : หลากหลายชนิด

ประสิทธิ์ วิทยาเย (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 ก.ค. 2554)

ประสิทธิ์ วิทยาเย **“อณูสติการจากไปของแม่”**

ดินเผา, เชื่อมโลหะ. 70 x 70 x 430 ซม.

รางวัลประกาศนียบัตรเกียรติคุณอันดับ 2

เหรียญเงิน ประเภทประติมากรรม

การแสดงผลงานแห่งชาติ ครั้งที่ 55

(มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552)

แนวความคิด : ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงาน โดยความรู้สึกที่มีต่อการจากไปของคุณแม่...ผู้อบรมสั่งสอน ชี้นำให้ข้าพเจ้าเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีเข้าใจโลกอย่างที่ควรเป็นและอยู่อย่างมีสติ (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552)

จากการสัมภาษณ์ : คืองานชิ้นนี้เกิดขึ้นจากความเจ็บปวดที่สูญเสียคุณแม่ไป ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วแบบตั้งตัวไม่ทัน และคำสอนของท่านก็ได้กลับมาทำให้ได้คิดในสิ่งที่ท่านได้สอนไว้ เอามาสร่างเป็นงาน ในส่วนของความเจ็บปวดแทนด้วยรูปทรงของคนที่อยู่ข้างบน ที่ปีกห้วงมา และมีร่องรอยเหมือนบาดแผลที่ถูกกรีดด้วยมีดที่มีคมให้ความรู้สึกที่เจ็บมาก ๆ วัสดุที่ใช้มาจากสังกะสีตัดเป็นชิ้นๆ เหมือนความเจ็บของจิตใจเราที่เจ็บปวดมากมายตลอดเวลา เป็นความเจ็บที่ประเมินค่าไม่ได้ กับท่าทางจากรูปทรงของคนที่กำลังจะตายด้วยลักษณะท่าทางของแขนและขา โดยที่วัสดุต่าง ๆ เช่น เหล็ก สังกะสี และดินเผา จะแทนความเจ็บปวดทางกายภาพและความรู้สึกด้วยในส่วนดินเผาตรงส่วนหัวที่ตั้งใจให้มันดำมืด เป็นความมืดดำของอวิชชา ความไม่รู้ คือความคิดของคนที่อยู่

ในสมองของเรา ใช้วิธีการเผาฟางแบบชาวบ้าน โดยหยิบออกมาตอนที่ยังแดง ๆ อยู่ และเอาแกลบไปสูบลูกอีกทีหนึ่ง ให้มันดำด้วยสี พอเวลาดินอุณหภูมิลึก ๆ ที่บริเวณหน้าผากปาก จมูก จะแดงจากความร้อนดูเหมือนเส้นไหมในความงามของเทคนิค รู้สึกว่าความร้อนของไฟกับดินเผาแบบชาวบ้าน (เทคนิคการเผาฟางแบบชาวบ้าน) มีความเป็น Primitive art ไม่เหมือนงานเซรามิกตามโรงงาน

ส่วนรูปทรงสี่เหลี่ยมด้านล่างที่ใช้สแตนเลส แทนความรู้สึกเย็นแบบที่ไม่มีชีวิต เป็นความรู้สึกจากการไปเยี่ยมแม่ และเตียงที่โรงพยาบาลเป็นหลัก วัสดุโลหะที่มีความรู้สึกเย็น และทำเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมข้างล่าง ที่ให้ความรู้สึกที่หนัก, เย็น และพยายามทำให้มันลอยด้วยเป็นภาวะที่ตรึงกันข้ามกับดินเผาที่ผ่านความร้อนด้วยอุณหภูมิสูงๆ ความคิดความสับสนที่เกิดขึ้น ในรูปทรงของคนที่เป็นหัวคนตั้งขึ้น และหัวปลงลงมาของผมนเอง ในความรู้สึกที่กลับไปกลับมา ซบซ้อน ในความรู้สึกคำนึงว่าแม่ที่เสีย และแม่อีกยังมีชีวิตอยู่ ไม่ได้บอกเล่าอะไร แต่มันเป็นสิ่งที่เตือนใจตัวเอง สร้างงานเพื่ออุทิศถึงแม่

ปัญหาของวัสดุในการปฏิบัติงานจะเกิดกับเทคนิคสังกะสี เป็นเทคนิคที่ไม่เคยทำมาก่อน พอมาทำเป็นชิ้นใหญ่แล้ว เป็นปัญหาของการกระจายน้ำหนัก และการประกอบกันให้สมบูรณ์งดงาม คือ เป็นปัญหาในส่วน of โครงสร้างภายใน

ผู้เขียนสรุป : ประติมากรได้กำหนดโครงสร้างของรูปทรงจากความรู้สึกที่มีต่อการจากไปของคุณแม่ โดยสื่อความหมายผ่านคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนาของคนในภาคอีสาน ซึ่งใช้รูปทรงของมนุษย์ที่ถูกจัดวางในท่าทางกระวนกระวายด้วยอาภัพภัยของแขน ขา กับรูปทรงของมนุษย์ในท่าทางที่อยู่นิ่ง โดยอยู่บนรูปทรงเรขาคณิตที่มีลักษณะเป็นกล่องสี่เหลี่ยม

วัสดุที่ประติมากรได้นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ เช่นดินเผา สังกะสี และสแตนเลส ซึ่งวัสดุต่างๆ เหล่านี้จะแทนความรู้สึกที่เจ็บปวดทางกายภาพ จากพื้นผิวของวัสดุที่ประติมากรได้กระทำขึ้น เช่น ในส่วนที่เป็นดินเผารูปทรงคนตรงบริเวณที่ตั้งใจให้เกิดเป็นสีดำ เปรียบเป็นความมืดดำของอวิชชา ความไม่รู้ โดยใช้วิธีการเผาฟางแบบชาวบ้าน และนำออกมาตอนที่ยังแดงๆ อยู่ แล้วสูบลูกด้วยแกลบอีกทีหนึ่ง ส่วนรูปทรงคนที่เป็นสังกะสีจะตัดเป็น

ชิ้นๆ เสมือนความเจ็บของจิตใจจากร่องรอยบาดแผลที่ถูกกริดด้วยมิดที่มีคม และใช้วัสดุสแตนเลส แทนความรู้สึกเย็น ไม่มีชีวิต อันเป็นความรู้สึกที่คล้ายเตียงในโรงพยาบาล

การสรุปผล

วัสดุต่าง ๆ ที่ประติมากรเลือกใช้ในการสร้างสรรค์นั้น ล้วนสัมพันธ์สืบเนื่องกับแนวความคิด รวมถึงการสร้างรูปทรงขึ้นมา หรือในทางกลับกันรูปทรงต่างๆ ก็ส่งผลให้เกิดเป็นแนวความคิด เป็นแรงบันดาลใจ ซึ่งจะส่งผลให้เหล่านั้มายังสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระบวนการ กลวิธี และทัศนธาตุต่าง ๆ ที่หมายรวมถึงลักษณะของพื้นผิว อันเป็นทัศนธาตุอย่างหนึ่งด้วย โดยผู้เขียนจะเปรียบเทียบลักษณะของพื้นผิวทางทัศนธาตุ กับลักษณะของผิวหนังจากสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ อาทิเช่น ส่วนมากคนที่ผมนั้นย่อมมีลักษณะของผิวหนังที่ดูหยาบ แห้งกร้าน และเห็นความบิดไป ในบริเวณที่เป็นกระดูกค่อนข้างชัดเจน ส่วนคนอ้วนย่อมมีลักษณะของผิวหนังที่ดูอวบูนและเป็นลอนคลื่นเล็ก ๆ อันเกิดจากไขมันใต้ผิวหนังที่สะสมอยู่ หากคนมีอายุน้อยก็จะมีลักษณะของผิวหนังที่สดใสและเต่งตึง หรือในคนชราจะมีลักษณะของผิวหนังที่เหี่ยวย่นและตกกระมากยิ่งขึ้น แล้วถ้าหากเป็นคนผอมที่ดูสดชื่น, สดใส หรือเป็นคนอ้วนที่ดูอืดโรย จะมีลักษณะของผิวหนังเป็นเช่นใด โดยที่ยังไม่ได้กล่าวถึงทางด้านรูปร่าง หน้าตา หรือแม้กระทั่งสีของผิวที่เปรียบได้กับโครงสร้าง ส่วนสัด และรายละเอียดต่างๆ ของงานประติมากรรม

จากคุณลักษณะของพื้นผิวนั้น ผู้เขียนจึงเปรียบได้กับ “วัสดุ” ชนิดต่าง ๆ ที่ประติมากรได้นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนั่นเอง ซึ่งลักษณะผิวของวัสดุทุกชนิด มีทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น นับเป็นทัศนศิลปธาตุสำคัญ ทั้งด้านการมองเห็น (visual texture) และการสัมผัส (tactile texture) ไปสู่การรับรู้ สู่ความคิด และก่อให้เกิดความรู้สึกทางสุนทรียภาพ (กัจจกร สุนพงษ์ศรี, 2555) โดยสนองตอบต่อแนวความคิด และวัตถุประสงค์ของประติมากร อันนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งนี้โดยภาพรวมของผลงานประติมากรรมทั้ง 8 ชิ้น จะสังเกตได้ถึงความแตกต่างของประติมากรแต่ละท่านทั้งในด้านแนวความคิด กระบวนการในการสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการนำวัสดุชนิด

ต่าง ๆ มาใช้ในการสร้างสรรค์ แม้ในประติมากรท่านเดียว นั้น หากแตกต่างด้วยแรงบันดาลใจ หัวงของเวลา และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการสร้างสรรค์แล้ว ประติมากรท่านนั้น ๆ ก็อาจเลือกวัสดุที่ต่างชนิด ต่าง คุณสมบัติในการสร้างสรรค์ผลงานของตน และแม้แต่ การให้ความหมายแก่วัสดุชนิดเดียวกัน โดยประติมากร ที่มีประสบการณ์แตกต่างกันก็จะให้ความหมายต่างกัน ออกไป เช่น ตัวอย่างจากประติมากร 2 ท่านที่ใช้วัสดุ เหล็กในการสร้างสรรค์ผลงาน คุณัญญาได้ใช้เพื่อสื่อ ความหมายในช่วงเวลาการกำเนิดของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ส่วนคุณไชยวัฒน์กลับใช้เพื่อสื่อแสดงถึงมลพิษในสภาพ แวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย ซึ่งจากที่ได้กล่าวมา ทั้งหมดถึงความแตกต่างนี้ ได้ส่งผลให้เกิดการค้นหาเพื่อ นำไปสู่การสร้างประติมากรรมที่สามารถสื่อแสดงถึง การสร้างสรรค์ที่มีความเฉพาะตนของประติมากรได้

ส่วนปัญหาที่พบจากการใช้วัสดุในการสร้างสรรค์ นั้น โดยมากจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวัสดุที่ใช้ การเปลี่ยนรูปทรงหรือขนาดในการสร้างสรรค์ผลงานก็มี ผลเช่นเดียวกัน อีกทั้งอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากข้อจำกัด ของวัสดุในบางประเภท เช่น ในเรื่องของน้ำหนัก ความไม่คงสภาพ หรือแม้กระทั่งในเรื่องราคาของวัสดุที่ สูงเกินกว่าจะนำมาใช้ได้ตามความต้องการ จึงส่งผลให้ เกิดการนำวัสดุอื่น ๆ มาใช้เพื่อทดแทนต่อไป ซึ่งท้ายที่สุด แล้วถึงอย่างไรประติมากรคงยังต้องเลือกสรรวัสดุ ที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน ประติมากรรม เพื่อตอบสนองต่อแนวความคิด หรือ วัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ของตนเองต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัจจกร สุนพงษ์ศรี. (2555). **สุนทรียศาสตร์ หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปวิจารณ์**. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรีนซ์.
- ธนาคารกรุงไทย. (2546). **นิทรรศการการประกวดประติมากรรม ติดตั้ง ณ ธนาคารกรุงไทย**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรีนตติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- บริษัท ทีทีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน). (2548). **นิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 พุทธศักราช 2548**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เฟรม-ออฟ ดีไซน์.
- มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2550). **การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 53**. กรุงเทพฯ: แพลน พรีนตติ้ง.
- _____. (2552). **การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 55**. กรุงเทพฯ: สยามทองกิจ.
- _____. (2553). **การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 56**. กรุงเทพฯ: สยามทองกิจ.
- วิชัย สิทธิรัตน์. (2550). **ประติมากรรม : บูชาครู**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรีนตติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สไมสรโรตาริธบุรี. (2549). **การประกวดประติมากรรมของสไมสรโรตาริธบุรี พ.ศ. 2549**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ บริษัทสหธรรมิก.